

Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Planlama Davranışlarının Belirlenmesi: AKÜ ve SUBÜ Karşılaştırmalı Örneği

Fulya BAĞDAT*¹, Yusuf YERLİ¹, Betül YILMAZER¹, Ömer SARAÇ²,
Hüseyin PAMUKÇU³

¹ Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Türkiye.

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Türkiye.

³ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Türkiye.

ÖZ

Turizm endüstrisinde faaliyet gösteren işletmeler, iş gücünden istenilen düzeyde faydalanabilmek için işletmede eğitilmiş personele ihtiyaç duymaktadır. Buna karşın turizm alanında eğitim alan öğrencilerin bu endüstrinin dışında çalışması nitelikli iş gücü ihtiyacının karşılanabilmesinin önüne geçmektedir. Bu nedenle turizm eğitimi alan öğrencilerin bu endüstriye yönelik kariyer algılarının belirlenmesi eğitilmiş işgörenlerin turizm endüstrisine kazandırılabilmesinde son derece önemli bir rol üstlenmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (SUBÜ) ve Afyon Kocatepe Üniversitesi (AKÜ) turizm fakültesi öğrencilerinin kariyer planlama davranışları ve bu davranışların eğitim aldıkları üniversiteye göre farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesidir. Araştırmada nicel veri toplama yöntemlerinden anket tekniğine başvurulmuş ve toplamda 486 adet anket elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Yapılan analizlerde turizm eğitimi alan öğrenciler arasında turizmde çalışma koşulları ile kariyer ve eğitim algılarında eğitim aldıkları şehre göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu çalışmanın turizm eğitimi veren kurumların öğrenci beklentilerine ve gelecek planlarına yönelik çalışmalarına yön vermesi açısından önemli bir değerlendirme olduğu düşünülmektedir. Çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve kariyer alternatiflerinin çoğaltılması, sektörün turizm eğitimi almış öğrenciye ulaşmasını kolaylaştıracaktır. Ayrıca bu çalışmada iki farklı şehirde uygulama yapılmış ve şehirlerin farklı turizm destinasyonlarına yakınlığının, öğrencilerin turizmde kariyer konusundaki düşüncelerinde ne gibi farklılıklar oluşturduğu üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kariyer, kariyer planlama, turizm öğrencileri, Afyon, Sakarya

* Sorumlu yazar e-posta: fulyabagdat@gmail.com

Determining The Career Planning Behaviors of Students with Undergraduate Tourism Education: A Comparative Example of AKU And SUBU

ABSTRACT

Businesses in the tourism industry need trained personnel in order to benefit from the workforce at the desired level. On the other hand, the fact that students studying in the field of tourism work outside this industry prevents meeting the need for qualified workforce. For this reason, determining the career perceptions of tourism education students towards this industry plays an extremely important role in bringing educated employees to the tourism industry. In this direction, the aim of the research is to determine the career planning behaviors of Sakarya University of Applied Sciences (SUBÜ) and Afyon Kocatepe University (AKU) tourism faculty students and whether these behaviors differ according to the university they study at. Questionnaire technique, one of the quantitative data collection methods, was used in the research and a total of 486 questionnaires were obtained. The data obtained from the research were analyzed with the SPSS statistical package program. In the analyzes made, a significant difference was found among the students receiving tourism education in terms of working conditions and career and education perceptions in tourism, according to the city where they were educated. It is thought that this study is an important evaluation in terms of directing the studies of tourism education institutions towards student expectations and future plans. Improving working conditions and increasing career alternatives will make it easier for the sector to reach students who have received tourism education. In addition, in this study, the application was made in two different cities and it was emphasized what differences the proximity of cities to different tourism destinations creates in the thoughts of students about career in tourism.

Keywords: Career, career planning, tourism students, Afyon, Sakarya

1 Giriş

Türkiye turizm endüstrisi 1980'li yıllardan itibaren devlet teşvikleriyle önemli gelişmeler kaydetmiştir. Gelişen turizm, ülkelerin refah seviyesinin yükselmesinde önemli bir rol oynamıştır (Hacıoğlu, 2010). Zira uluslararası turizm hareketlerinin hızlı bir şekilde artış göstermesi, ülkelerdeki bölgeler arası dengeli dağılıma katkısı, gelir ve istihdam artırıcı özellikleriyle turizm günümüzün en önemli ekonomik ve sosyal faaliyetlerinden biri haline gelmiştir (Fong, Lee, Luk ve Law 2014: 68).

Turizm yapısı gereği emek yoğun bir sektördür. Bu nedenle turizm faaliyetlerinin gelişmesi mevsimsel istihdam sorununu beraberinde getirirken nitelikli işgücü ihtiyacının da artmasına neden olmuştur (Güzel, Akdağ, Güler ve Şenel, 2014: 176). Diğer yandan turizmde önde gelen ülkelerde bulunan çekici unsurlar incelendiğinde sadece tarihi ve kültürel güzellikler, doğal kaynaklar ve turizm tesisleri değil, onları değerlendiren hizmet sağlayan insan gücünün de önemli birer çekicilik unsuru olarak değer kazandığı görülmektedir (Türkay ve Saraç, 2019). Bu bağlamda hizmet kalitesinin ve müşteri memnuniyetinin sağlanmasında istihdam edilecek kişilerin niteliği ve kariyer beklentileri gittikçe önem kazanmıştır (Richardson, 2009; Saraç, 2023).

Turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin, işgücünden ekonomik ve sosyal olarak istenilen düzeyde yararlanması işgörenlerin yeterli düzeyde eğitim almasıyla doğrudan ilişkilidir (Emir vd., 2010;

Seraphin, Bah, Fyall ve Gowreesunkar, 2021; Saraç, 2023: 8). Sektörde meydana gelen sorunların üstesinden gelebilmek ve sektöre eğitimli işgücü sağlamak amacıyla ülkede birçok turizm ve otelcilik okulu açılmıştır (Gürkan, Dönmez ve Küçükaltan, 2010: 352). Eğitim alan kişilerin kariyer planlamasının mesleğe yönelik oluşturulmasının turizm sektörüne ve nitelikli personel ihtiyacının karşılanmasına yönelik olumlu katkı sağlayacağı öngörülmektedir (Gökdemir, Korkmaz, Bozdoğan ve Kahraman, 2021: 105). Günümüzde iş yaşantısında artan rekabet ve sektörlerin müşteri ihtiyaçlarına cevap verebilecek donanıma sahip eğitimli işgörenler talep etmesi, kariyer planlama kavramının önemini her geçen gün arttırmaktadır (Çarıklı ve Morçin, 2014: 68; Chetana ve Mohapatra, 2017). Kariyer planlama, kişilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kariyer hedeflerini belirlemesi ve bu hedeflere ulaşabilmek için eylem planları geliştirmesidir. Kişilerin çalışma hayatına katılmadan önce kariyer planlama sürecinde iş yaşamına dair beklenti ve arzuları büyük önem taşımaktadır. Bu sebepten bireyin kariyer planı oluşturması mezun olduktan sonra ne yapmak istediğine doğru bir şekilde karar verebilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Tahtaloğlu, 2012: 2). Turizm eğitimi alan öğrencilerin işgücüne dahil olmadan önce sektöre yönelik değerlendirmeleri ve kariyer algılarının belirlenmesi eğitimli personelin sektöre kazandırılması açısından önem arz etmektedir (Türker, Uçar ve Ateş 2016: 313). Türkiye’de sektöre işgücü sağlayan çok sayıda okul olmasına rağmen eğitim alan öğrencilerin sektör dışında çalışmayı tercih etmesi nitelikli işgücü eksikliğinin karşılanmasının önüne geçmektedir (Aymanıkuy ve Aymanıkuy, 2013). Buna karşın turizm eğitimi alan personelin sektörde istihdam edilmesi hizmet kalitesi ve turizmin sürdürülebilirliği açısından son derece önemlidir (Giritlioğlu ve Bulut, 2015; Arpacı ve Batman, 2015; Korucuk, Akyurt ve Turpçu, 2019; Saraç ve Batman, 2022).

Turizm alanında eğitim gören öğrencilerin kariyer algılarını ölçmek ve turizm işletmelerinin nitelikli iş gücü eksikğini kapatmak amacıyla literatürde pek çok çalışmaya rastlanmaktadır. Sarıışık’ın (2007) yapmış olduğu çalışmada, turizmde kariyer planlaması yapan öğrencilerin insanlarla iletişimde olmaktan hoşlanması, farklı kültürler ve yerler görme isteği olduğu öne çıkmaktadır. Bir diğer çalışmada (Şengel, İbiş, Zengin ve Batman, 2016) turizmi meslek olarak seçmede kişilik özelliklerinin de etkili olduğu ortaya konulmuştur. Bununla birlikte yazarlar dünyada ve Türkiye’de yapılan pek çok çalışmada turizm eğitimi almış kişilerin sektörde çalışmayı tercih etmediklerini ortaya koymuştur. Çalışmalara göre; ücret yetersizliği, iş güvencesizliği, işgören devir hızının yüksek olması ve mevsimsellik özelliği ve turizmde çalışmanın toplumda saygı uyandıran bir meslek olmaması gibi unsurlar öne çıkmaktadır (Duman, Tepeci ve Unur, 2006: 52-53). Bu çalışmada ise lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizmde kariyer algılarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Türkiye’de lisans düzeyinde turizm eğitimi veren çok sayıda yükseköğretim ve fakülte yer almaktadır. Öğrencilerin eğitim aldıkları kurumun lokasyonu ise kariyer planlamalarında oldukça etkilidir. Zira öğrenciler üniversitelerinin bulunduğu ya da yakın olduğu lokasyonlardan gelen iş teklifleri sonucu eğitimleri esnasında, dönem ortası ve(ya) yaz tatillerinde o çevrelerde çalışmakta bu durum onların kariyer planlamalarında daha çok o bölgeye ait işletmeleri gözetmelerine neden olabilmektedir. Bu nedenle araştırmanın ikincil amacı Afyon Kocatepe Üniversitesi (AKÜ) turizm fakültesi öğrencileriyle Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (SUBÜ) turizm fakültesi öğrencilerinin kariyer planlama davranışları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup olmadığının tespit edilmesidir.

2 Kavramsal Arka Plan ve Hipotezlerin Geliştirilmesi

2.1 Turizmde Eğitim

II. Dünya Savaşı’nın sona ermesi ile birlikte siyasi ve ekonomik istikrar sağlanmış, ulaşım araçları erişilebilir hale gelmiş ve ekonomik gelişmeler sonucu hizmet işletmeleri önem kazanarak turizm gelişmeye başlamıştır. Turizm, çeşitli hizmetlerin bir arada fakat tek bir ürün olarak sunulduğu emek yoğun bir sektördür. Turizm ürünlerin tek bir ürün olarak sunulması turizm talebinin karşılanmasında farklı pek çok uzmanlıktaki kişinin istihdam edilmesini zaruri kılmaktadır. Bununla birlikte turizm endüstrisinin birçok özelliği bulunmaktadır. Bu özelliklerden biri de üretim ve tüketimin eş zamanlı olması zorunluluğudur. Böyle bir zorunluluk beraberinde nitelikli ve eğitimli işgören istihdam etmenin önemini arttırmaktadır (Türkay ve Eryılmaz, 2010: 183).

Zaman içerisinde turizm talebinin artması turizm işletmelerinin de sayıca artış göstermesine neden olmuş ve turizm işletmelerinin rekabet üstünlüğü ve sürdürülebilirliklerini sağlayabilmeleri çeşitli faktörlere bağlı hale gelmiştir. Birçok çalışma sahasında olduğu gibi turizm endüstrisinde de her geçen gün teknolojik gelişmeler yaşanmakta; ancak turizmin emek yoğun özelliği bu durumdan asgari düzeyde etkilenmektedir. Dolayısıyla işletmelerin devamlılığını sağlayabilmesi için insan kaynağı önemli rol oynamaktadır. Turizmde nitelikli iş gücü verimli ve kaliteli eğitim öğretim ile sağlanabilir (Akay ve Şittak, 2019: 763).

Turizm endüstrisi için eğitim ve öğretimin gerekliliği ve faydaları göz ardı edilemeyecek kadar fazladır. Öğrencilerin aldıkları eğitim ve öğretim sonrası kazanacakları bilgi ve beceri zaman içinde deneyime dönüşerek verimliliği arttıracak bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Eğitimli ve nitelikli işgörenin istihdam edilmesi turizm endüstrisine kaliteli hizmet ve misafir memnuniyeti olarak geri dönecektir (Öztürk, 2021: 8). Bununla birlikte turizm eğitimi alan ya da almış geleceğin turizmcilerinin turizmde kariyer algılarının bazı faktörlere bağlı olduğu görülmektedir.

Turizm eğitimi alan öğrencilerinin sektörde istihdam edilme olasılıklarının yüksek olduğu değerlendirildiğinde turizmde kariyer algılarını etkileyen faktörleri iyi analiz etmek; turizm sektörü ve tüm paydaşlar açısından önemlidir. Turizmin yoğun ve ağır çalışma şartları, özellikle kıyı kesimlerinde mevsimlik (dönemsel) olması, düşük ücret politikaları, olumsuz staj deneyimleri, mesleki standartların oluşturulamamış olması, iş güvencesizliği ve çalışanlara sunulan yan hakların yetersiz olması gibi nedenler, öğrencilerin turizmde kariyer yapma isteklerini azaltmakta (Saraç ve Batman, 2021) ve başka sektörlere yönelme düşüncelerini kuvvetlendirmektedir (Işık, Pektaş ve Atılgan, 2018: 13).

Çavuş ve arkadaşlarının (2015) turizm eğitimi alan öğrencilere yönelik yaptığı çalışmada, öğrencilerin turizmde kariyer algıları değerlendirilmiştir. Çalışmada öğrencilerin turizm sektörüne olumlu bakış açılarına sahip oldukları buna karşın sektörün olumsuz yanlarının da farkında oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ulama ve arkadaşlarının (2015) yaptığı bir diğer araştırmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada öğrencilerin; çalışma koşulları, kişisel özellikleri, mesleğin cazibesi ve hareketliliği gibi sektöre yönelik düşüncelerini etkileyen faktörler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine çalışmaya göre demografik özellikler, turizmde kariyer algısını etkilemekte ve bu algı staj yapma yapmama durumu ya da kaçınıcı sınıf öğrencisi olduğuna göre değişmektedir.

2.2 Kariyer Kavramı ve Kariyer Planlama

Kariyer, bir kişinin iş hayatı boyunca kazandığı deneyim, beceri ve ilerleyişi olarak tanımlanabilir. Bununla birlikte kişisel gelişimini tamamlamaya yönelik çalışmalar ve yükselme anlamlarını da bünyesinde barındırmaktadır (Morçin ve Morçin, 2018: 23). Başka bir tanıma göre ise kariyer; kişinin ya da örgütün hedefleri ile doğrudan ilişkili olan, çoğunlukla hayat boyu sürdüreceği, kısmen kontrol altında tutulabilen ve planlanabilen bir süreçtir. Dolayısıyla kariyer sadece ilerleme becerisi olan bireylerin değil tüm işgörenlerin hayatları boyunca devam ettirebildikleri işler toplamını da ifade etmektedir. Bunun yanı sıra kariyer sadece dikey yönelme değil kişinin yatay olarak başarılı olabileceğini düşündüğü, kendisini memnun edecek işlere yönelmesini anlamına da gelmektedir (Temeloğlu ve Aksu, 2016: 1513; Nadobnik, Tarnowski ve Nowak, 2017). Literatürde sıklıkla kullanılan tanımlardan birinde ise kariyer, günlük hayatta ve çalışma ortamında çok sık rastlanan; bir meslekte yükselme, uzmanlaşma veya belirli bir statü elde etme olarak tanımlanan bir kavramdır (Sabuncuoğlu, 2000: 148).

Kariyer planlaması ise bireyin mesleğe giriş, ilerlemeler, iş değişiklikleri ve hedeflerine ulaşmayı kapsayan bir süreçtir. Kariyer planlamasında kişinin ya da örgütün bir karar aşaması bulunmaktadır. Kararı kişi kendi mesleki isteklerine göre verebileceği gibi örgütün de kendine uygun işgöreni seçmesi şeklinde de olabilmektedir (Yetgin, Yılmaz ve Çiftçi, 2018: 197).

Kariyer planlama temelinde verimliliğin artırılması yatmaktadır. Nitelikli iş gücünün en uygun şekilde istihdam edilmesi işgören açısından olduğu kadar örgüt için de önemlidir. Zaman ve maliyet unsurları düşüldüğünde doğru zamanda doğru kişi; örgüte ve bireye pek çok anlamda fayda sağlamaktadır

(Pektaş, 2019: 41). Kariyer planlaması bireyin iş yaşamına devam edebilmesi ve motivasyon sağlayarak ilerleyebilmesi için önem arz etmektedir. Kariyer planlamasını öncelikli olarak yapacak kişi bireyin kendisidir. Farkındalık geliştirerek olası kariyer alanları ve fırsatları belirlemek bununla birlikte yetenek, beceri ve ilgi alanlarına uygun kariyer planlaması yapmak önemlidir. Kariyer planlaması süreci pek çok unsurdan etkilenebilir. Akademik hayat başarısı, aile istekleri, arkadaş etkisi, insan hayatını etkileyen bazı olumsuz olaylar bunlardan bazılarıdır (Güldü ve Kart, 2017: 379).

Turizm sektöründe kariyer planlaması yapmak işgören için de örgüt için de zaman zaman zor olabilmektedir. Sektörün pek çok koşuldand doğrudan ve hemen etkilenmesi, kriz durumunda işletmelerin doluluklarının düşmesi ile personel azaltmaya gidilmesi, bölgesel olarak mevsimlik çalışma koşulları kariyer planlama süreçlerini sektöre uğratmakta ve planlama yapılmasını zorlaştırmaktadır. Sektörde geçici ya da mevsimlik istihdam oranı diğer sektörlerle göre oldukça fazladır. Bu tür olumsuz özellikleri sebebiyle öğrencilerin turizmde kariyer planlaması yapması zorlaşmaktadır (Çavuş ve Kaya, 2015: 106). Buna karşın turizm eğitimi almış bireylerin sektörde kariyer planlaması yapması ve kendisine hedefler belirlemesi, sektörde hizmet veren işletmelerin devamlılığını sürdürebilmesinin en önemli şartı olan misafir memnuniyetini sağlayabilmeleri için önemlidir (Solmaz, 2018: 1134). Yapılan araştırmalar incelendiğinde öğrencilerin turizmde kariyer planlama davranışlarının belli boyutlar altında toplandığı görülmüştür. Bunlar; prestij, imaj, sosyal yaşam, kariyer ve eğitim, sektörün geleceği ve çalışma koşulları olarak sıralanabilir (Kaya, 2019: 60).

2.3 Prestij Algısının Kariyer Planlamadaki Rolü

Prestij; Türk Dil Kurumuna (TDK) (TDK, 2022) göre saygınlık anlamına gelmektedir. Prestij kısaca “işgörenin ve diğer kişilerin örgütü nasıl gördüğüne ilişkin görüşleri olarak” tanımlanabilir (March ve Simon, 1958: 66-68). Bu tanımdan yola çıkarak örgütle hiçbir bağlantısı olmayan bireylerin de o mesleğe karşı şahsi düşüncelerinin prestij algısını oluşturduğu söylenebilir. Zira çevredeki insanların işletmeye ya da mesleğe olan bakış açıları, işletmedeki işgörenlerin düşüncelerini belirlemede de etkilidir (Balkı, İlhan ve Özkoç, 2020: 405).

Kişiler inanış ve düşüncelerine uygun; yetenek ve becerilerini en etkin şekilde kullanabileceği, çevresindeki insanlara kendisini tanıtırken karşı tarafın gözünde prestij ve statü kazanabileceği bir meslek ve dahası kariyer sahibi olmak ister. Meslek tercihi ise yanında statü ve ekonomik imkanları da beraberinde getirmektedir (Özen ve Gülaçtı, 2006: 51). Bireyin içinde bulunduğu mesleği prestijli olarak algılaması ise o meslekte kariyer yapma isteğini ve aitlik duygusunu arttırmaktadır. Buradan hareketle turizm eğitimi alan öğrencilerin; okumayı tercih ettikleri şehir ve üniversite tercihleri öğrencilerin turizmde kariyer algısını ve işletme tercihlerini etkilediği görülmektedir (Türker, Uçar ve Ateş, 2016). Kıyı kesiminde bulunan şehirler ve yakın çevrelerinde turizm eğitimi alan öğrenciler kıyı-sahil otelciliğini tercih ederken, kıyı kesiminden içeride kalan şehirlerde eğitim alan öğrencilerin şehir otelciliğini tercih ettikleri söylenebilir. Çalışmanın gerçekleştirildiği Afyon’da eğitim gören öğrencilerin termal tesisleri tercih etme imkanları da bulunmaktadır. Kozak ve arkadaşlarının (2014) yaptığı bir araştırmaya göre işgörenlerin tercihlerini belirleyen unsur her zaman ekonomik olmamaktadır. Uzun süreli çalışma imkânı sağlayan, aylık ücret ve çalışma saatleri konularında sorunsuz işletmeler tercih sebebi olmaktadır. Dolayısıyla işletmenin içeride işgörelere ve dışarı da kişilere prestijli görünmesi öğrencilerin kariyer planlarında etkili olabilmektedir. Bu bilgiler ışığında aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir.

H1: *SUBÜ ve AKÜ’de turizm eğitimi alan öğrencilerinin kariyer planlamalarında prestij algıları, eğitim aldıkları kuruma göre farklılık göstermektedir.*

2.4 İmaj Algısının Kariyer Planlamadaki Rolü

İmaj; en basit tanımıyla bir kişinin diğer kişiler üzerinde bıraktığı izlenimdir (TDK, 2022). İmaj kavramı her ne kadar prestij kavramı ile benzer algılsa da aralarında küçük bir nüans vardır. Prestij bir kurumun ya da örgütün dışarıda oluşturduğu izlenim iken imaj daha çok bireyin kendisi ile ilgili olarak kullanılmaktadır. Birey, imajını sosyal bir varlık olarak diğer bireylerle iletişim için kullanır

(Baykasoğlu, Dereli, Sönmez ve Yağcı 2004: 5). İmaj için; çeşitli kanı, duyum, önyargı, varsayım, bilgi gibi verilerin değerlendirilmesi ile ortaya çıkan izlenimler denilebilir. İmajın ortaya çıkışında çok çeşitli etmenler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları görsel ya da işitsel öğeler olabileceği gibi, deneyimler ya da önyargılar, bir imaj oluşturmada son derece önemlidir (Durmuş, 2021: 24). Turizm eğitimi alan öğrencilerin meslekte kariyerlerini planlamaları, öğrencilere bu sektörde çalışmanın cazip gelmesi, etrafındaki insanlara turizm sektöründe çalıştığını söylemekten gurur duyması, turizmin gelecek vaat eden bir sektör olduğunu düşünmesi gibi etkenler turizm sektörünü seçmesini sağlayabilmektedir. Kariyer planlaması yapılırken imaj algısı tercih edilen şehir ve eğitim alınan üniversiteye göre farklılık gösterebilmektedir. Kıyı şeridinde ve yakınlarındaki şehirlerde eğitim alan bir öğrenci turizmle ilgili daha çok iç içe olacağı ve bölge halkının geçim kaynağı yoğunluklu turizm olacağı (Atasoy, 2020: 72) için bu öğrencilerin o bölgede turizm sektörü ile ilgili kariyer planlaması yapması imaj algısını zedelemeyecektir. Fakat şehir otelciliğine yönelecek bir öğrencinin meslek ile ilgili imaj kaygıları olabilir. Bu bilgiler ışığında aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir.

H2: SUBÜ ve AKÜ'de turizm eğitimi alan öğrencilerinin kariyer planlamalarında imaj algıları, eğitim aldıkları kuruma göre farklılık göstermektedir.

2.5 Sosyal Yaşam Algısının Kariyer Planlamadaki Rolü

İnsanın toplum içindeki yaşama biçimi anlamına gelen sosyal hayat; diğer bireyler ile etkileşim, birlikte yapılan etkinlikler, kurulan diyaloglar ve konuşmalar toplamıdır (TDK, 2022). Turizm ise sosyal yaşama katkı sunan, farklı kültürleri tanıma ve farklı kültürlerden insanlarla tanışma olanağı sağlayan, ilişki kurmayı kolaylaştıran sosyal bir olgu özelliği taşımaktadır (Civelek, 2014: 341). Bu nedenle turizmde kariyer planlaması sosyal yaşamın bir rutini olarak değerlendirilebilmektedir. Zira Kaya'nın (2019) araştırmasında öğrencilerin kariyer planlama sürecinde turizmde sosyal yaşam olanaklarının cazip olması nedeniyle bakış açılarının olumlu olduğu gözlemlenmiştir. Batman ve arkadaşlarının (2015) yaptığı çalışmaya göre turizmde çalışmanın eğlenceli ve sosyal yaşamı geliştirici etkisinin yanında, turizmin yeni insanlar ile kaynaşma, farklı dil ve kültürleri tanıma olanağı sunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmaya konu olan SUBÜ ve AKÜ turizm fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin eğitim aldıkları kuruma göre turizmde sosyal yaşam algılarının değişiklik gösterebileceği düşünülmektedir. AKÜ öğrencileri yoğunlukla kıyı otellerinde istihdam edilip, yoğunluklu olarak yabancı turist ile sosyal ilişkiler kurarken, SUBÜ öğrencilerinin yoğunlukla Marmara Bölgesindeki şehir otellerinde istihdam edilmesi ve yoğunluklu olarak yerli turist ile sosyal ilişkiler kurmasının farklılıklar yaratacağı düşünülmektedir. Bu bilgiler ışığında aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir.

H3: SUBÜ ve AKÜ'de turizm eğitimi alan öğrencilerinin kariyer planlamalarında sosyal yaşam algıları, eğitim aldıkları kuruma göre farklılık göstermektedir.

2.6 Sektör Geleceği Algısının Kariyer Planlamadaki Rolü

Turizm eğitimi alan öğrencilerin yapılan araştırmalarda sektörün geleceği ile algıları değişiklik göstermekle birlikte genel olarak olumsuzdur. Mezuniyet sonrası başka sektörleri seçme kararında sektörün düşük maaş geliri, çalışma saatlerinin uzunluğu ve esnekliği, staj sürecinin elverişsiz koşullarda geçmesi, turizm yasasının olmayışı ve işgörenlerin yasa çerçevesinde korunmuyor olması gibi sebepler öne çıkmaktadır (Üzümcü, Alyakut ve Günsel, 2015: 184). Turizm sektörünün bazı bölgelerde mevsimlik iş özelliği göstermesi ve işgören devir hızının yüksek olması sebebi ile yöneticiler çoğu zaman işgörenler için kariyer planı yapamamakta veya bu konuda başarısız olmaktadır (Kozak, 1999: 53). Dinçer ve arkadaşlarının (2013) öğrencilerin sektörün geleceğine bakış açılarını ölçmek için yaptıkları araştırmada turizmin esnek çalışma saatleri, verilen eğitim ve uygulamaların farklılık göstermesi, iş güvencesizliği gibi sebeplerle sektörün geleceğine olumsuz bakış içerisinde olduklarını belirlemişlerdir. Bunların yanında turizm endüstrisinin duyarlı bir sektör olması sebebiyle turizm dünyada yaşanan her olumsuzluktan etkilenmektedir. Turizm endüstrisinin olası tüm krizlerde darbe alması öğrencilerin gelecekte yapacakları kariyer planlamalarından endişe duymasına neden olmaktadır (Güneş ve Şen, 2022: 342). Araştırmaya dâhil edilen AKÜ ve SUBÜ turizm fakültelerinde

öğrencilerinin eğitim aldıkları üniversitelere göre sektörün geleceği algılarının farklılık göstereceği düşünülmektedir. Bu bilgiler ışığında aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir.

H4: *SUBÜ ve AKÜ’de turizm eğitimi alan öğrencilerinin kariyer planlamalarında sektörün geleceği algıları, eğitim aldıkları kuruma göre farklılık göstermektedir.*

2.7 Çalışma Koşulları Algısının Kariyer Planlamadaki Rolü

Turizm mesleği eğitimi alan öğrencilerin ve turizm mesleği adaylarının kendi meslekleri ile ilgili algılamaları oldukça önemlidir. Çalışma koşulları; işgörenlerin davranışları üzerinde etkili olan çalışma saatleri, iş güvencesi, iş sağlığı, çalışma şartları, yöneticiler ile ilişkiler, güvenlik, gerekli ve yeterli ekipman sağlanması, iletişim, güven gibi unsurlara dayanmaktadır (Bolat, Seymen, Bolat ve Kinter, 2017: 405).

Yapılan çalışmalarda öğrencilerin çalışma koşullarının zorluğunu kendilerine bir engel olarak gördüğü sonucuna varılmaktadır. Fiziksel çalışma koşulları kadar güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları sağlanmaması da öğrencilerin mesleğe karşı bakışını değiştirmektedir (Esen, 2021: 19). Ulama ve arkadaşlarının (2015) yaptıkları bir araştırmaya göre öğrencilerin turizmde çalışma koşullarının zorluklar içerdiğini ve aile hayatını etkileyebileceğini düşündükleri sonucuna varılmıştır. Buna rağmen öğrencilerin büyük çoğunluğunun kariyer planlamasını turizm üzerine yaptıkları da görülmüştür. Işık ve arkadaşlarına (2018) ait bir diğer çalışmada ise yine zorlu çalışma koşulları ve düşük ücret politikasına değinilmiş ve öğrencilerin turizm sektörüne bakış açılarının zedelendiği, verimliliğin azaldığı sonucuna varılmıştır. AKÜ ve SUBÜ turizm fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin; turizmde çalışma koşullarına yönelik kariyer planlama davranışları algılarının farklılık göstereceği düşünülmektedir. Bu bilgiler ışığında aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir.

H5: *SUBÜ ve AKÜ’de turizm eğitimi alan öğrencilerinin kariyer planlamalarında çalışma koşulları algıları, eğitim aldıkları kuruma göre farklılık göstermektedir.*

2.8 Kariyer ve Eğitim Koşulları Algısının Kariyer Planlamadaki Rolü

Turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm eğitiminin kolay olduğunu düşünmesi, meslekte kariyer yapmak için kısa süre çalışmanın yeterli olduğu ve mesleğin kolay olduğu konusundaki fikirleri kariyer algıları üzerinde etkili olabilmektedir (Işık vd., 2018: 15). Öztürk’ün (2021) yaptığı çalışmada meslekte kariyer imkânlarına sahip olmak için eğitim alınmasının süreci kolaylaştırdığı, yönetici pozisyonu için lisans/önlisans eğitimi almak gerektiği sonucuna varmıştır. Sezon başlangıcında kıyı otellerinin toplu olarak istihdam etmesi ve daha önce çalıştığı işgöreni öncelikli ve genellikle bir üst pozisyonda değerlendirmesi (Saraç, 2020) o bölgede çalışacak işgörenin kariyer ve eğitim koşullarına daha olumlu bakmasını sağlamaktadır. Fakat bununla birlikte kısa süreli çalışmalarda istihdam kriterleri düşmekte ve farklı eğitim ve kültür düzeylerinde işgörenler bir arada çalışmak zorunda kalmaktadır. Buna karşın şehir otellerinde istihdam olanakları daha kısıtlı olmakta ve bu otellerde daha formal bir yapıda çalışılmaktadır (Saraç, 2020). Dolayısıyla bu bölgede kariyer planlaması yapan işgörenin kariyer ve eğitim koşulları algısı daha olumsuz olacaktır. Buna karşın şehir otelleri daha uzun süreli ve eğitilmiş işgören istihdam imkânı sunarken, kıyı otelleri belirli süreli istihdam imkânı sunmaktadır (Günel, 2009: 205). Güzel ve arkadaşlarının (2014) ve Roney ve Öztin’in 2007 yılında yapmış olduğu çalışmada turizm eğitimi gören öğrencilerin farklı üniversite ve şehirlerde eğitim görmesinin turizmde kariyer ve eğitim koşullarına bakışını değiştirmektedir sonucuna ulaşılmıştır. AKÜ ve SUBÜ turizm fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin kariyer ve eğitim koşullarına bakışının ve farklılaşacağı düşünülmektedir. Bu bilgiler ışığında aşağıdaki hipotez geliştirilmiştir.

H6: *SUBÜ ve AKÜ’de turizm eğitimi alan öğrencilerinin kariyer planlamalarında kariyer ve eğitim koşulları algıları, eğitim aldıkları kuruma göre farklılık göstermektedir.*

3. Metodoloji

3.1. Amaç ve Önem

Bu çalışmanın temel amacı lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizmde kariyer planlama davranışlarının belirlenmesidir. Araştırmanın ikincil amacı ise öğrencilerin kariyer planlama davranışlarının okudukları üniversitelere göre farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesidir. Bu doğrultuda çalışmanın uygulama alanı olarak AKÜ ve SUBÜ belirlenmiştir. Bulunduğu konum itibarıyla yaz mevsiminde Akdeniz ve Ege Bölgelerine mevsimsel işgören tedariki sağlayan AKÜ Turizm Fakültesi öğrencileri ve İstanbul iline yakınlığı ile şehir otelciliği için eğitilmiş işgören sağlayan SUBÜ Turizm Fakültesi öğrencileri üzerinde araştırma yapılması çalışma için önem arz etmektedir.

3.2. Evren Örneklem

Araştırmanın evrenini AKÜ turizm fakültesi öğrencileri ve SUBÜ turizm fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrenci sayısının 2 üniversite için yaklaşık 2830 kişi olduğu bilgisine fakültelerin öğrenci işleri aracılığıyla ulaşılmıştır. Covid-19 pandemisi sonrası yüz yüze eğitime geçilse de online eğitimin devam etmesi, yabancı uyruklu öğrencilerin ülkelerinden dönmemiş olmaları ve gelenlerin dil sorunu nedeniyle anket doldurmak istememesi, SUBÜ Turizm Fakültesinin 7+1 modeli ile eğitim vermesi ve buna bağlı olarak 4. sınıf öğrencilerinin çoğunlukla mesleki eğitimde olması gibi sebeplerle bütün evrene ulaşmak mümkün olmamaktadır. Sınırsız evreni temsilen 384 sayısına ulaşılmak istenmiş ve analiz toplamda elde edilen geçerli 486 anket üzerinden yapılmıştır. Araştırmada olasılığa dayalı olmayan örnekleme tekniklerinden kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Kolayda örnekleme veriler kolay, hızlı ve ekonomik şekilde toplanmakta olup, ayrıca Türkiye’de bilimsel araştırmalarda en yaygın kullanılan örnekleme yöntemi özelliği taşımaktadır (Haşiloğlu, Baran ve Aydın, 2015; Coşkun, Altınışık ve Yıldırım, 2019).

3.3. Veri Toplama/ Yöntem

Nicel araştırma özelliği taşıyan bu çalışmada anket tekniği kullanılmış, veriler 25 Mart-25 Nisan 2022 tarihleri arasında, elden ve elektronik ortamda elde edilmiştir. AKÜ turizm fakültesinden 254, SUBÜ turizm fakültesinden 250 olmak üzere toplamda 504 örnekleme ulaşılmıştır. Bütün cevapların aynı seçenekte olduğu, anketin büyük kısmının boş bırakıldığı 18 anket değerlendirmeye alınmamış olup, 486 anket veri analizine tabi tutulmuştur. Yapılan araştırmalarda evrenin temsili için ölçek ifade sayısının on katı veya 384 örneklem sayısının yeterli olduğu ifade edilmektedir. (Baştürk ve Taştepe, 2013: 150; Coşkun vd., 2019: 164). Bu durumda örneklem sayısının evreni temsil etmek için yeterli olduğu öngörülmektedir.

Bu çalışma kapsamında kariyer planlama davranışının ölçülmesi için, Kaya (2019) tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Kaya (2019) tarafından literatür araştırması sonucunda oluşturulan madde havuzu ve potansiyel örneklemelerle yapılan görüşme neticesinde ölçek ifadeleri oluşturulmuştur. Faktör analizi sonucunda; çalışma koşulları, prestij ve imaj, sosyal yaşam, kariyer ve eğitim olmak üzere dört alt boyuttan oluşan ölçeğe son hali verilmiştir. Aynı zamanda yapılan pilot uygulama ile ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik testi yapılmıştır. Bu çalışmada ise faktör analizi sonucuna göre prestij ve imaj ayrı birer alt boyut olarak ele alınmış olup ayrıca sektörün geleceği boyutu ile toplamda altı alt boyut üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Yapılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde kariyer belirleme tutumlarıyla ilgili 29 adet 5’li likert tipi ölçek türünden ifade, ikinci bölümde ise demografik özelliklere yönelik 13 adet soru bulunmaktadır. İfadeler 6 boyut altında toplanmış; prestij boyutunda 6 ifade, imaj boyutunda 7 ifade, sosyal yaşam boyutunda 5 ifade, kariyer ve eğitim boyutunda 3 ifade, sektörün geleceği boyutunda 4 ifade, çalışma koşulları boyutunda 4 ifade yer almıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS istatistik paket programları ile analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını tespit etmek amacıyla basıklık ve çarpıklık değerleri kontrol edilmiştir. Bu bağlamda çarpıklık değeri 0,575 ile - 1,410, basıklık değeri ise 2,482 ile -0,411 arasında olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalarda örneklem sayısının 200'den büyük olması durumunda normallik varsayımının karşılanmaması sorunun göz ardı edilebileceğini ifade edilmiştir (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2010). Bu nedenle araştırmada parametrik testlerden t-testi kullanılmıştır.

3.5. Güvenirlik ve Geçerlik

Ölçeğin faktör analizine uygunluğu için KMO ve Bartlett testi yapılmıştır. KMO değerinin 0,91, Bartlett testinin ise $X^2=5693,496$ ve $p= 0,00$ değeri ile faktör analizi yapmaya uygun olduğu görülmüştür (Tabachnick ve Fidell, 2013). Ölçeğin yapısal geçerliliğini belirlemek amacıyla Tablo 1'de görüldüğü üzere açılımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda ifadelerden birinin birden fazla faktör altında ve 0,10'dan daha az bir farkla yer alması dolayısıyla o ifade anketten çıkarılmıştır (Balcı, 1995: 142-143; Büyükoztürk, 2002: 118-119). Diğer yandan ifadeler ait faktör yüklerinin 0,40'ın üzerinde olduğu görülmektedir. Tabachnick ve Fidell (2013) tarafından bir maddenin faktör yükününün minimum 0,32 olması gerektiği belirtilmiştir. Gürbüz ve Şahin (2018) faktör yüklerinin genel olarak en az 0,32'nin üzerinde olması gerektiğini, fakat olabildiğince güçlü maddelerden oluşması isteniyorsa faktör yüklerinin en az 0,5 olması gerekliliğine değinmişlerdir. Buna göre denebilir ki; 0,32-0,5 arası düşük, 0,5-0,6 arası iyi, 0,6-0,7 arası yüksek ve 0,7 üzeri mükemmel faktör yükü olarak değerlendirilebilir. Aynı zamanda ölçeğin güvenilir olduğunu ifade edebilmek için Cronbach Alfa değerinin 0,70 ve üzerinde olması gerekmektedir (Yıldız ve Uzunsakal, 2018). Cronbach Alpha'ya göre bir ölçeğin güvenilir olarak kabul edilebilmesi için Alpha değerinin en az 0,70 düzeyinde olması gerekmektedir. Ölçeği oluşturan boyutlara ait Cronbach alpha değerlerinin 0,89 olması ölçeğin güvenilir olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 1: Faktör analizi

Boyutlar	İfadeler	Faktör Yükleri	Açıklanan Varyans	Cronbach Alfa
Prestij	Bence turizm gelecekte geçerliliğini koruyacak bir endüstridir	,780	14,672	,822
	Bence turizm gelecekte daha iyi imkanlar sunan bir sektör olacaktır	,720		
	Turizm çalışanların yeni ve farklı yerler görebileceği bir iş alanı sunar	,626		
	Bence turizmin toplum nezdinde prestijli bir endüstridir	,614		
	Turizm sektöründe çok iyi iş imkânları vardır	,604		
	Bence turizm eğitimi almak önemli bir kariyer fırsatı sunar	,461		
İmaj	Kişiliğim turizm sektöründe çalışmak için uygundur	,793	14,112	,847
	Turizmde kendimi geliştirebileceğimi düşünüyorum	,784		
	Bence bana en ideal çalışma alanını turizm endüstrisi sunar	,749		
	Ailem turizmde kariyer yapmamı ister	,669		
	Turizmde kariyer yapacağımı çevremdekilere söylemek bana gurur verir	,602		
	Gelecekte turizm sektöründe kendi işimi kurmak isterim.	,550		
	Turizm sektöründe çalışmak oldukça caziptir	,510		

Boyutlar	İfadeler	Faktör Yükleri	Açıklanan Varyans	Cronbach Alfa
Sosyal Yaşam	Bence turizm sektöründe çalışmak sosyal hayatıma fayda sağlar	,742	10,038	,831
	Turizm sektöründe çalışarak daha fazla seyahat imkânı bulabilirim	,683		
	Bence turizm eğitimi almak yabancı dil öğrenmek için fırsatlar sunar	,612		
	Bence turizm sektöründe çalışmak için eğitim ve beceri gerekir	,585		
	Turizm çalışanların farklı kültür ve milliyetten insanları tanıyabileceği bir iş alanı sunar	,460		
Kariyer ve Eğitim	Bence turizmde kariyer yapmak kolaydır	,764	7,428	,793
	Bence turizmde kariyer yapmak için sektörde kısa bir süre çalışmak yeterlidir	,748		
	Turizm mesleği eğitiminin kolay olduğunu düşünüyorum	,734		
Sektörün Geleceği	Bence turizm sektöründe çalışarak kısa zamanda çok kazanç elde edebilirim	,769	6,811	,750
	Bence turizm sektöründe çalışanlar gelecek kaygısı taşımamaktadır	,621		
	Bence turizm sektöründe çalışarak rahat yaşam sağlayabileceğim bir ekonomik gelir elde edebilirim	,564		
	Bence turizmi yüksek kazançlı bir endüstridir	,447		
Çalışma Koşulları	Turizm sektöründe çalışmak diğer sektörlerde çalışmaya göre daha kolaydır	,652	5,544	,743
	Ailemde turizmle ilgili bir işte çalışan birileri olduğu için turizmde çalışmak isterim	,643		
	Bence turizm sektöründe çalışmak streslidir	-,592		
Toplam Açıklanan Varyans			58,605	

4. Bulgular

4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcıların demografik özelliklerine Tablo 2’de yer verilmiştir. Tabloya göre; araştırmaya katılanların %57,8’si kadın ve %42,2’si erkektir. Katılımcıların %58’i 21-23 yaş grubundan oluşmaktadır. Sakarya’dan 242, Afyon’dan 244 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Çalışmaya %45,7 oranla gastronomi öğrencileri daha fazla katılım sağlamıştır. Bununla birlikte katılımcıların sınıf dağılımında 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin sayısının 1. ve 4. sınıf öğrencilerinden fazla olduğu görülmektedir. Katılımcıların %53,1’inin ailelerinin aylık geliri 5001-9999 TL arasındadır. Katılımcıların %77,8’i herhangi bir işletmede staj yapmamıştır.

Tablo 2: Katılımcıların demografik özellikleri

Değişken		n	%
Cinsiyet	Kadın	281	57,8
	Erkek	205	42,2
Yaş	18-20	159	32,7
	21-23	282	58,0
	24-26	33	6,8
	27 ve üstü	12	2,5
Fakülte	Sakarya	242	49,8
	Afyon	244	50,2

Bölüm	Turizm İşl.	94	19,3
	Rehberlik	79	16,3
	Rekreasyon	36	7,4
	Gastronomi	222	45,7
	Kayıp veri	55	11,3
Sınıf	1	100	20,6
	2	167	34,4
	3	116	23,9
	4	48	9,9
	Kayıp veri	55	11,3
Ailenizin Aylık Geliri	5000'den az	129	29,5
	5001-9999	258	53,1
	10000 ve üzeri	88	18,1
	Kayıp veri	11	2,3
Turizmle alakalı işletmede staj yaptınız mı?	Evet	106	21,8
	Hayır	378	77,8

4.2. Turizmde Kariyer Planlaması Alt Boyutlarının T-Testi Sonuçları

Tablo 3'te katılımcıların kariyer planlama davranışı boyutlarının eğitim aldıkları üniversiteye göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek üzere yapılmış t-testi sonuçlarına yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde SUBÜ'de turizm eğitimi alan öğrenciler ile AKÜ'de turizm eğitimi alan öğrenciler arasında turizmde prestij algılamalarında anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t [486] = -693; p > 0,05$). Bu doğrultuda H1 hipotezi reddedilmiştir.

SUBÜ'de turizm eğitimi alan öğrenciler ile AKÜ'de turizm eğitimi alan öğrenciler arasında turizmde imaj algıları eğitim aldıkları kuruma göre bir farklılık göstermemektedir. ($t [486] = 218; p > 0,05$). Bu doğrultuda H2 hipotezi reddedilmiştir.

SUBÜ'de turizm eğitimi alan öğrenciler ile AKÜ'de turizm eğitimi alan öğrenciler arasında turizmde sosyal yaşam algılarında eğitim aldıkları şehre göre bir farklılık göstermemektedir ($t [486] = 802; p > 0,05$). Bu doğrultuda H3 hipotezi reddedilmiştir.

SUBÜ'de turizm eğitimi alan öğrenciler ile AKÜ'de turizm eğitimi alan öğrenciler arasında turizmde sektörün geleceği algılarında eğitim aldıkları şehre göre bir farklılık göstermemektedir ($t [486] = 1,31; p > 0,05$). Bu doğrultuda H4 hipotezi reddedilmiştir.

SUBÜ'de turizm eğitimi alan öğrenciler ile AKÜ'de turizm eğitimi alan öğrenciler arasında turizmde çalışma koşulları algılarında eğitim aldıkları şehre göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t [486] = 2,95; p < 0,05$). Sakarya'da turizm eğitimi alan öğrencilerin turizmde çalışma koşulları algıları ($X = 2,31$), Afyon'da turizm eğitimi alan öğrencilerin turizmde çalışma koşulları algılarından daha yüksektir ($X = 2,14$). Bu doğrultuda H5 kabul edilmiştir. Sakarya'da eğitim gören öğrencilerin Marmara Bölgesinde şehir otellerinde çalışma imkânının yüksek olması ve şehir otellerinin kıyı otellerine nazaran daha kurumsal yapıda olması bu algının yüksek olmasını açıklamaktadır.

SUBÜ'de turizm eğitimi alan öğrenciler ile AKÜ'de turizm eğitimi alan öğrenciler arasında turizmde kariyer ve eğitim algılarında eğitim aldıkları şehre göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t [486] = -2,64; p < 0,05$). Afyon'da turizm eğitimi alan öğrencilerin turizmde eğitim ve kariyer algıları ($X = 2,60$), Sakarya'da turizm eğitimi alan öğrencilerin turizmde eğitim ve kariyer algılarından daha yüksektir ($X = 2,39$). Bu doğrultuda H6 hipotezi kabul edilmiştir. Afyon'da eğitim gören öğrencilerin öncelikli olarak Akdeniz bölgesindeki otellerde çalışma ve kariyer imkânı bulmaları ve kıyı bölgesindeki otellerde sezonluk çalışmaya bağlı olarak işletmelerin açık olduğu zamanlarda toplu istihdam yapılması çalışma ve kariyer algılarını olumlu olarak değiştirmektedir. Yeni sezona başlarken bir yıl önce çalıştırılan işgörenlerin genellikle bir üst pozisyonda işe başlatılmaları Afyon'da eğitim gören

öğrencilerin turizmde kariyerinin kolay olduğunu düşünmelerini sağlamaktadır. Sakarya’da eğitim gören öğrenciler ise daha çok şehir otellerinde istihdam imkânı bulmakta ve istihdam imkanları kıyı otellerine nazaran sınırlı olmaktadır.

Tablo 3: T-testi sonuçları

Değişkenler	Gruplar	n	X	ss	T Testi		
					t	sd	p
Prestij	Sakarya	242	2,88	.99	-,693	484	,488
	Afyon	244	2,94	1,11			
İmaj	Sakarya	242	3,59	.77	,218	484	,828
	Afyon	244	3,57	.90			
Sosyal Yaşam	Sakarya	242	4,21	.79	,802	484	,423
	Afyon	244	4,16	.76			
Kariyer ve Eğitim	Sakarya	242	2,39	.77	-2,646	484	,008*
	Afyon	244	2,60	.94			
Sektörün Geleceği	Sakarya	242	3,20	.70	-1,318	484	,188
	Afyon	244	3,30	.82			
Çalışma Koşulları	Sakarya	242	2,31	.79	2,095	484	,037*
	Afyon	244	2,14	.90			

4.3. Öğrencilerin Turizmde Kariyer Planlama Algılama Düzeyleri

Katılımcıların turizmde kariyer planlama düzeylerine Tablo 4’te yer verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin algılama düzeylerinin en yüksek olduğu ifadelerin ‘‘Turizm çalışanların farklı kültür ve milliyetten insanları tanıyabileceği bir iş alanı sunar’’, ‘‘ Bence turizm eğitimi almak yabancı dil öğrenmek için fırsatlar sunar’’ ve ‘‘ Turizm çalışanlarının yeni ve farklı yerler görebileceği bir iş alanı sunar’’ olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda turizm eğitimi alan öğrencilerin turizmde çalışmak istemelerinin sebebi yabancı dil öğrenmek, farklı kültürlerden insanlarla tanışmak ve yeni yerleri keşfedebileceği bir çalışma alanı sunması sonucuna ulaşılabilir.

Katılımcıların algılama düzeylerinin en düşük olduğu ifadelerin ise ‘‘Ailemde turizmle ilgili bir işte çalışan birileri olduğu için turizmde çalışmak isterim’’, ‘‘ Bence turizm sektöründe çalışmak streslidir’’ ve ‘‘ Bence turizmde kariyer yapmak için sektörde kısa bir süre çalışmak yeterlidir’’ olduğu belirlenmiştir. Buna göre katılımcılar ailelerinde turizm çalışanı olduğu için değil kişisel tercihleri dolayısıyla turizm sektöründe çalışmayı tercih etmektedirler. Katılımcılar turizmde kariyer yapmanın stresli olduğunu düşünmemekte ve sektörde kariyer yapmak için kısa bir süre çalışmanın yeterli olmadığını farkında oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4: Katılımcıların kariyer planlaması algılama düzeyleri

İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
Prestij	3,9135	1,05749
Bence turizm gelecekte geçerliliğini koruyacak bir endüstridir	4,1049	1,03510
Bence turizm gelecekte daha iyi imkanlar sunan bir sektör olacaktır	4,0453	1,00617
Turizm çalışanlarının yeni ve farklı yerler görebileceği bir iş alanı sunar	4,2469	,93099
Bence turizmin toplum nezdinde prestijli bir endüstridir	3,5412	1,10171
Bence turizm sektöründe çok iyi iş imkanları vardır	3,9218	1,02849
Bence turizm eğitimi almak önemli bir kariyer fırsatı sunar	3,6214	1,03380
İmaj	3,5867	,83909
Kişiliğim turizm sektöründe çalışmak için uygundur	3,6996	1,14166
Turizmde kendimi geliştirebileceğimi düşünüyorum	3,8374	1,10496
Bence bana en ideal çalışma alanını turizm endüstrisi sunar	3,2078	1,10855
Ailem turizmde kariyer yapmamı ister	3,3601	1,24187
Turizmde kariyer yapacağımı çevremdekilere söylemek bana gurur verir	3,6728	1,13336
Gelecekte turizm sektöründe kendi işimi kurmak isterim	3,6523	1,32714
Turizm sektöründe çalışmak oldukça caziptir	3,6770	1,061130
Sosyal Yaşam	4,1905	,77963
Bence turizm sektöründe çalışmak sosyal hayatıma fayda sağlar	4,0021	1,10575
Turizm sektöründe çalışarak daha fazla seyahat imkânı bulabilirim	4,2119	1,02058
Bence turizm eğitimi almak yabancı dil öğrenmek için fırsatlar sunar	4,2675	,98151
Bence turizm sektöründe çalışmak için eğitim ve beceri gerekir	4,0988	1,03671
Turizm çalışanların farklı kültür ve milliyetten insanları tanıyabileceği bir iş alanı sunar	4,3724	,88933
Kariyer ve Eğitim	2,5007	,86811
Bence turizmde kariyer yapmak kolaydır	2,5967	1,06389
Bence turizmde kariyer yapmak için sektörde kısa bir süre çalışmak yeterlidir	2,2305	1,08427
Turizm mesleği eğitiminin kolay olduğunu düşünüyorum	2,6749	1,15824
Sektörün Geleceği	2,8865	,76630
Bence turizm sektöründe çalışarak kısa zamanda çok kazanç elde edebilirim	3,3189	1,12842
Bence turizm sektöründe çalışanlar gelecek kaygısı taşımamaktadır	2,4444	1,17885
Çalışma Koşulları	3,4861	,85756
Bence turizm sektöründe çalışarak rahat yaşam sağlayabileceğim bir ekonomik gelir elde edebilirim	3,3354	1,05745
Bence turizm yüksek kazançlı bir endüstridir	3,9198	1,01724
Turizm sektöründe çalışmak diğer sektörlerde çalışmaya göre daha kolaydır	2,4444	1,11411
Ailemde turizmle ilgili bir işte çalışan birileri olduğu için turizmde çalışmak isterim	2,0844	1,48362
Bence turizm sektöründe çalışmak streslidir	2,1605	1,17314
İfadelerin Genel Ortalaması		3,4273

5. Sonuç ve Öneriler

Yapılan araştırmalar incelendiğinde çeşitli sektörlerde çalışan işgörenlerin üniversitede eğitim aldıkları alanların dışında kariyer planlamasına yaptıkları (Çavuş ve Kaya, 2015: 115) ve günümüzde turizm sektörü için de bu durumun geçerli olduğu görülmektedir. Sektörün kırılğan yapısı, iş güvencesizliği, çalışma koşulları, çalışma saatleri, sektörün mevsimsel istihdam özelliği, sektöre duyulan saygınlık, ücret, terfi, yasal yetersizlik gibi faktörler mevcut durum nedenleri arasında sıralanabilir.

Turizm eğitimi alan öğrencilerinin kariyer tutumlarına yönelik AKÜ Turizm Fakültesi ve SUBÜ Turizm Fakültesi öğrencileri üzerinden yapılan bu çalışmada, üniversitelerin bulunduğu bölgenin öğrencilerin kariyer planlama algıları üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Yapılan araştırma sonucunda SUBÜ öğrencilerin de bulunduğu bölge itibarıyla şehir otellerinin yoğunlukta olması, kurumsallaşma, 12 aylık kesintisiz hizmet anlayışı ve buna mukabil genel olarak personel devir oranının kıyı otellerine göre düşük olması (Tuna, 2007: 50), öğrencilerin turizm sektöründeki çalışma koşullarına karşı daha çok olumlu tutum sergilediklerini göstermektedir. Aynı zamanda AKÜ öğrencilerinin buldukları lokasyonun, Akdeniz Bölgesi ve Ege Bölgesine coğrafi yakınlığı, yaz mevsiminde deniz, kum, güneş turizmi için insan kaynaklarına ihtiyaç duyan otel işletmelerinin yaz tatilinde öğrencilere çalışma fırsatı sunması, turizm öğrencilerinin kariyer ve eğitim algıları üzerinde daha çok etkili olduğu görülmektedir.

Üniversitelere yönelik yapılan karşılaştırmalı analiz sonuçlarında; sektörün prestiji konusunda öğrencilerin düşüncelerinde farklılık olmadığı görülmektedir. Sektörün geleceği, imaj ve sosyal yaşam algılarında da üniversitelerin buldukları şehre göre herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu durumda Akdeniz ve Ege bölgesinde genellikle sezonluk çalışma imkanlarının, şehir otelciliğinin sunduğu on iki aylık çalışma imkanları karşısında öğrencilerin düşüncelerinde bir değişikliğe sebep olmadığı görülmektedir. Turizmin sosyal yaşama katkısının bulunduğu şehre göre değişmediği, turizmin imajının ülkemizde pek çok bölgede birbirine yakın olduğu sonucuna varılmaktadır.

Araştırma ölçeğinde kullanılan; “sektörün gelecekte geçerliliğini koruyacağına olan inanç ve turizm çalışanlarının farklı yerler görebileceği algısı”, “turizmin sosyal hayata etkisi”, “seyahat etme ve dil öğrenme imkânları”, “farklı kültür ve toplumları tanıma fırsatı” gibi ifadelerin öğrencilerin kariyer tutumları üzerinde yüksek derecede olumlu etkiye sahipken turizm öğrencilerinin gelecek kaygısı yaşamaları ve sektörün ağır çalışma koşulları, öğrencilerin kariyer algıları üzerinde büyük oranda olumsuz etki bırakmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda her iki üniversite öğrencilerinin kariyer algıları üzerinde sosyal yaşam boyutunun diğer boyutlardan daha yüksek etkiye sahip olduğu saptanmıştır.

Uluslararası düzeyde turizmde cazibe merkezi olmanın avantajını yakalamak ve turizmde sürdürülebilir büyüme için gerekli olan tarihi birikim ve doğal güzellikler gibi unsurların yanı sıra sektörde çalışan, emek harcayan ve sektöre yön veren diplomalı kalifiye personele ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda turizm çalışanları için hazırlanıp uygulamaya konulacak olası turizm çalışanları meslek yasası, turizm çalışanları mesleki oluşumu (sendika, odalar vb.) gibi yapılanmaların sektör çalışanlarına yasal güvence ve mesleki standartlaşmayı sağlayacağı, lisans düzeyindeki turizm öğrencilerinin turizm sektörüne yönelik kariyer algısını olumlu etkileyeceği öngörülmektedir.

Turizm eğitimi boyunca öğrencilere staj programları uygulanmaktadır. Staj süresince öğrencilerin memnuniyetleri, turizme bakış açıları değerlendirilmelidir. Staj sürecini memnuniyetsiz tamamlayan öğrenci sektöre karşı olumsuz düşünceler geliştirmekte ve kariyer planlamasını sektör dışında yapma eğilimi göstermektedir. Burada hem kurumlara hem sektöre görevler düşmektedir. Sektörün çalışma koşullarını iyileştirmesi, yeni insan kaynakları stratejileri geliştirmesi, işgören memnuniyetini göz ardı etmeyen tavır sergilemesi öğrencilerin sektörde kalmasını sağlayabilir. Öğrencilerin turizm mesleğinin mevsimsellik özelliğinden dolayı zaman zaman işsiz kalabileceği düşüncesinin önüne geçmek için, turizmin mevsimsellik özelliğini azaltan alternatif turizm türlerini geliştirilerek istihdam olanakları artırılabilir. Turizmin çeşitlenmesi beraberinde rekabeti ve dolayısıyla kalifiye işgören ihtiyacını getirecektir. Turizmde mevsimsellik özelliği bir nebze azaltılarak, öğrencilerin daha kolay istihdam edilmesini sağlayabilir.

Eğitim kurumları öğrencilere turizm sektörünün çalışma şartlarını göz ardı etmeyerek, eğitim-öğretim sürecinde daha gerçekçi yaklaşımlarda bulunarak, karşılaşılabilecek olası durumları, turizmin yapısını, özelliklerini, çalışma alanlarını ders niteliğinde okutmalıdır. Bununla birlikte sektör paydaşları ile öğrenciler sık sık bir araya getirilmeli ve öğrencilere turizm sektörünün geleceğinin kendileri olduğu hatırlatılmalıdır. Eğitim kurumları sektör ile ilişkilerini geliştirmeli ve öğrencilere daha nitelikli, kurumsal ve öğrencilerin gelişim sürecine katkıda bulunacak işletmelerle iş birliği içinde olmalıdır. Öğrencilerin eğitim-öğretim süresince kariyer planlamalarını yapabilmesi için gerekli desteği sağlayabilecek, onları yönlendirebilecek rehber kişilerle buluşturulması yerinde olacaktır.

Turizm eğitimi alan öğrencilerin sektördeki değişiklikleri ve gereklilikleri takip eden, turizmin dinamik yapısına uygun ve kendini mesleki anlamda geliştiren kişiler olmaları tercih edilebilirliklerini arttıracaktır. Yabancı dil bilgisi turizm mesleğinin gerekliliklerinden biridir. Öğrencilerin eğitim-öğretim hayatı bitmeden meslekleri gereği olan eksiklerini tamamlamaları zaman kaybının önüne geçerek istihdam fırsatlarını ertelememelerini sağlayacaktır.

6 Beyanname

6.1 Rakip Çıkarlar

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

6.2 Yazarların Katkıları

Fulya BAĞDAT (Sorumlu Yazar): Araştırma verilerinin toplanması, kavramsal çerçevenin oluşturulması, hipotezlerin geliştirilmesi ve sonuç bölümünün yazılması.

Yusuf YERLİ: Araştırma verilerinin toplanması, yöntem bölümünün kurgulanması ve yazılması.

Betül YILMAZER: Araştırma verilerinin toplanması, giriş bölümünün kurgulanması ve yazılması.

Ömer SARAÇ: Araştırma verilerinin analizi, dil redaksiyonu ve son okuma.

Hüseyin PAMUKÇU: Araştırma verilerin toplanması, dil redaksiyonu ve son okuma.

Kaynakça

- Ahmetoğulları, K. ve Güneş, M. (2017). MYO öğrencilerinin kariyer planlaması: Hilvan örneği. *International Journal of Academic Value Studies*, 3(13): 166-177.
- Akay, B. ve Şittak, S. (2019). Staj deneyiminin kariyer seçimine etkisi: Trakya Bölgesi'ndeki turizm öğrencilerine yönelik bir araştırma. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 757-784.
- Akyol, C., Oğan, E. ve Oğan, Y. (2018). Turizm eğitimi alan üniversite öğrencilerinin mesleki beklentileri ve sosyo-ekonomik profilleri üzerine bir araştırma. *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 17(2), 648-665.
- Arpacı, Ö., ve Batman, O. (2015). Helal konseptli otel işletmelerinin yüksek ve düşük sezonda algılanan hizmet kalitesinin müşteri sadakati ve müşteri değeri üzerine etkisi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 12(3).
- Atasoy, E. (2020). Filipinler Cumhuriyeti'nin turizm başkenti: Boracay Adası. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 5(6), 68-80.
- Aymankuy, Y. ve Aymankuy, Ş. (2013). Turizm İşletmeciliği eğitimi alan öğrencilerin turizm sektöründeki istihdamla ilgili görüşleri ve sektördeki kariyer beklentileri, Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu örneği. *Akademik Bakış Dergisi*, 35, 1-21.
- Balcı, A. (1995). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Balkı, S., İlhan, İ. ve Özkoç, A. G. (2020). Mutfak çalışanlarında algılanan dışsal prestij ve işe adanmışlığının yenilik performansına etkisi: Nevşehir ilinde bir uygulama. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(3), 401-412.
- Baştürk, S. ve Taştepe, M. (2013). Evren ve Örneklem. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Vize Yayıncılık.
- Baykasoğlu, A., Dereli, T. ve Sönmez, A. İ., Yağcı, E. (2004). İmaj yönetimi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 3-18.
- Bolat, T., Seymen, O., Bolat, O. ve Kinter, O. (2017). Turizm sektöründe çalışma koşulları algısı, hizmet verme yatkınlığı ve mesleki yabancılaşma ilişkisi: turizm eğitim alan öğrenciler açısından bir değerlendirme. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 401-430.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analiz El Kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Chetana, N., ve Mohapatra, A. K. (2017). Career planning and career management as antecedents of career development: A study. *Asian Journal of Management*, 8(3), 614-618.
- Civelek, A. (2014). Turizmin sosyal yapıya ve sosyal değişmeye etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 13(1-2), 331-350.
- Coşkun, R., Altunışık, R. ve Yıldırım, E. (2019). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

- Çarıkcı, H. İ. ve Morçin, S., H. (2014). Önlisans turizm öğrencilerinin kariyer değerleri: Sarıkamış örneği. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi*, 2, 67-81.
- Çavuş, Ş. ve Kaya, A. (2015). Turizm lisans eğitimi alan öğrencilerin kariyer planları ve turizm sektörüne yönelik tutumu. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(5), 101-117.
- Dinçer, F. İ., Akova, O. ve Kaya, F. (2013). Meslek yüksekokulu turizm ve otel işletmeciliği programı öğrencilerinin kariyer planlaması üzerine bir araştırma: İstanbul üniversitesi ve Gümüşhane Üniversitesi örneği. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 42-56.
- Duman, T., Tepeci, M. ve Unur, K. (2006). Mersin’de Yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin sektörün çalışma koşullarını algılamaları ve sektörde çalışma isteklerinin karşılaştırılmalı analizi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi* 17(1), 51-69.
- Durmuş, E. (2021) Turizmde Destinasyon Marka İmajı Algısı ve Sapanca Bölgesi Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Sakarya
- Emir, O.; Pelit, E. ve Arslan, S. (2010). Turizm alanına ön lisans eğitimi alan öğrencilerin staj öncesi ve sonrası görüşlerinin karşılaştırılması (Afyon Kocatepe Üniversitesi örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(33), 141-165.
- Esen, O. (2021). Otel Çalışanlarının İş Yaşam Kaliteleri ve Kariyer Beklentilerinin Belirlenmesi: Kuşadası Örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Fong, L. H. N., Lee A.H., Luk C. and Law R. (2014). How do hotel tourism students select internship employers? A segmentation approach. *Journal Of Hospitality. Leisure, Sport And Tourism Education*, 15, 68-79.
- Giritlioğlu, İ., ve Bulut, E. (2015). Yerel halkın bakış açısına göre Gaziantep turizmi ve sürdürülebilirlik. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 5(1), 25-31.
- Gökdemir, S., Korkmaz, H. ve Bozdoğan, S., ve Kahraman, D. (2021). Turist rehberliği eğitimi alan öğrencilerin kariyer algıları: Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi Örneği. *Journal of Travel and Tourism Research*, 18, 102-130.
- Güldü, Ö. ve Ersoy Kart, M. (2017). Kariyer planlama sürecinde kariyer engelleri ve kariyer geleceği algılarının rolü. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 7(2), 377- 400.
- Günel, D.Ö. (2009) Mevsimsellik, mevsimlik istihdam ve örgütsel bağlılık: konaklama işletmelerinde bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 10(2), 199-219.a
- Güneş, E. ve Şen, N. (2022). Kariyer algısı ve sektörde kalma niyeti ilişkisinde covid-19 korkusunun düzenleyici rolü. *Journal Of Gastronomy, Hospitality and Travel (Online)*, 5(1), 338-354.
- Gürkan, G., Dönmez, D. ve Küçükaltan, D. (2010). Turizm Alanında Eğitim Gören Öğrencilerin Kariyer Hedefleri: Ön Lisans Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *11. Ulusal Turizm Kongresi Kitabı*. Aydın: Detay Yayıncılık.
- Güzel, T., Akdağ, G., Güler, O. ve Şener, S. (2014). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizmde Kariyer Algılamaları: Çanakkale, Mersin ve Kıbrıs’ta Bir Araştırma, *3.Doğu Akdeniz Sempozyumu*, 176-187,
- Hacıoğlu, N., Şahin, B., Girgin, G. K. (2010) *Bireyin Gelişiminde Eğitimin Rolü ve Turizm Eğitimi*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. ve Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis (7th Ed.)*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Haşiloğlu, S. B., Baran, T., Aydın, O. (2015). Pazarlama araştırmalarındaki potansiyel problemlere yönelik bir araştırma: kolayda örnekleme ve sıklık ifadedeli ölçek maddeleri. *İşletme ve Bilişim Yönetimi Dergisi*, 2(1), 19-28.
- Işık, N., Pektaş, Ç., Atılğan, E. (2018). Turizm ön lisans eğitiminde kariyer planlaması: Gaziantep örneği, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 10-20.
- Kaya, Ö. (2019). *Lise öğrencilerinin Turizm Eğitimi Alma ve Turizmde Kariyer Yapma Eğilimlerinin Belirlenmesi: Nevşehir Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Korucuk, S., Akyurt, H., ve Turpcu, E. (2019). Otel işletmelerinde hizmet kalitesinin entropi yöntemi ile ölçülmesi: Giresun ilindeki üç yıldızlı oteller üzerine bir araştırma. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 697-709.
- Kozak, M. ve Coşar, Y. (2014) Karar verme stratejilerinin öğrencilerin işletme seçimi üzerindeki etkisi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 12(23), 341-349.
- Kozak, M.A. (1999). Konaklama sektöründe kariyer planlama yöntemleri ve uygulamada karşılaşılan sorunlar üzerine bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10, 9-16.
- Köşker, H. ve Unur, K. (2015). Türkiye’de turizm eğitimi ve turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm bakış açılarına yönelik araştırmaların incelenmesi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 44-71.
- March, J.G. ve Simon, H. A. (1958) *Organizations*. John Wiley & Sons, Inc.

- Morçin, İ. ve Morçin, S. (2018). Ücret & ek olanakların öğrencilerin turizm sektöründe kariyer yapma isteğine etkisi: Erzurum örneği. *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 7, 21-34.
- Nadobnik, J., Tarnowski, M., & Nowak, M. A. (2017). Motives for choosing studies as predictors of career plans of tourism and recreation students. *Central European Journal of Sport Sciences and Medicine*, 18(2), 107-118.
- Oktay, E., Pelit, E. ve Arslan, S. (2010). Turizm alanında önlisans eğitimi alan öğrencilerin staj öncesi ve sonrası görüşlerinin karşılaştırılması (Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(33), 141-165.
- Özen, Y. ve Gülaçtı, F. (2006). Genel lise ve imam hatip lisesi son sınıf öğrencilerinin meslekleri prestij yönünden algılamaları ve algılamalarını etkileyen bazı faktörler. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 49-68.
- Öztürk, Y. (2021). Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleğe yönelme faktörleri, istihdam görüşleri ve kariyer beklentilerine yönelik bir araştırma. *MAKU SOBED*, 33, 82-96.
- Pektaş, Ç. (2019). Gaziantep'te Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Planlamaları ve Turizm Sektörüne İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Gaziantep.
- Richardson, J. T. (2009). The attainment and experiences of disabled students in distance education. *Distance Education*, 30(1), 87-102.
- Roney, S. A. ve Öztin, P. (2007). Career perceptions of undergraduate tourism students: A case study in Turkey. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 6(1), 4-17.
- Sabuncuoğlu, Z. (2000) *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları
- Saraç, Ö. (2020). Otellerdeki Kronizm Algısının İşgören Motivasyonuna Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- Saraç, Ö., ve Batman, O. (2021). Kronizm ve motivasyon algılarının yöneticiler tarafından değerlendirilmesi: Otel işletmelerinde nitel bir araştırma. *Turizm Akademik Dergisi*, 8(1), 77-95.
- Saraç, Ö., ve Batman, O. (2022). the effect of the perception of cronyism in hotels on employee motivation. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 1-34.
- Saraç, Ö. (2023). Differences in career planning attitudes of hotel employees by gender and age. *Journal of Tourism Theory and Research*, 9(1), 8-14.
- Sarışık, M. (2007). Turizm sektöründe meslek sahibi olmaya yönelen etkenler; meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik bir çalışma. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi* 18(2), 143-160.
- Solmaz, S.A. (2018). Girişimci kişilik özelliklerinin turizm endüstrisinde kariyer yapma isteği üzerindeki etkileri: turizm eğitimi alan yükseköğrenim öğrencileri üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(56), 1337-1142.
- Şengel, Ü., İbiş S, Zengin ve B., Batman, O. (2016). Kişilik Özelliklerinin turizm bölümleri tercihlerine etkileri üzerine bir araştırma. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 2987-3001.
- Seraphin, H., Bah, M., Fyall, A., and Gowreesunkar, V. G. (2021). Tourism education in France and sustainable development goal 4 (quality education). *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*.
- Şimşek M. Ş., Çelik A., Soysal A. ve Çelik A., (2004). *Kariyer Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. USA: Pearson Education Limited.
- Tahtaloğlu, B. (2012). Turizm Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerin Kariyer Planlamalarına İlişkin Görüşlerin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Temeloğlu, E. ve Aksu, M. (2016). Turizm eğitimi alan öğrencilerin kişilik özelliklerinin turizmde kariyer yapma istekleri üzerindeki etkisi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi örneği. *Journal of International Social Research*, 4, 1512-1521
- Tuna, M. (2007). Personel devir oranı analizi: ankarada yer alan yıldızlı otel işletmelerinde bir uygulama. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 45-54.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri Türkiye <https://sozluk.gov.tr/TDK> Erişim Tarihi: 24.07.2022
- Türkay, O. ve Eryılmaz, B. (2010). Kariyer değerleri ve kariyer yolu tercihleri ilişkisi: Türk turizm sektöründen örnekler. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 179-200.
- Türkay, O. ve Saraç, Ö. (2019). Altyapı, üstyapı ve çevre sorunlarının turist şikâyetleri kapsamında değerlendirilmesi ve yerel yönetimlerin çözüm potansiyeli: Antalya örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 98-110.
- Türker, N., Uçar, M. ve Ateş, M. A. (2016). Turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörü algıları: Karabük Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 311-333.

- Ulama, Ş., Batman, O. ve Ulama, H. (2015). Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin kariyer algılamalarına yönelik bir araştırma: Sakarya üniversitesi örneği, *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 6(12), 339-366.
- Uzunsakal, E. ve Yıldız, D. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 14-28.
- Ünlüönen, K. (2004). Turizm işletmeciliği öğretmenlik programlarının öğrenci beklentileri ve algılamaları açısından karşılaştırılması (1998-1999 ve 2003- 2004 Öğretim Yılları). *Ticaret ve Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 108-130.
- Üzümcü, T. P., Alyakut, Ö. ve Günsel, A. (2015). Turizm eğitimi alan öğrencilerin, mesleğin geleceğine ilişkin bakış açıları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(33), 179-199.
- Yetgin, D., Yılmaz A. ve Çiftçi, G. (2018). Krizlerin turist rehberliği öğrencilerinin kariyer planlamasındaki etkisi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(3), 195-214.

© 2022 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).